

Oponentský posudek na magisterskou práci Bc. Jitky Kotrlé *Kontroverze obrazu ve veřejném prostoru na příkladu Lennonovy zdi v Praze*

Předkládaná práce trpí dvěma základními nedostatky: její cíl je v nejlepší slova smyslu skromný, nicméně styl, kterým je napsána (viz kupříkladu již úvodní str. 8 – 12 či závěr na str. 117), je nepřiměřeně zatížen ve výsledku matoucí terminologií. Jeden příklad za všechny: co si vlastně autorka představuje pod pojmem „latentní“, respektive „imanentní“? Lennonova zeď je na jedné straně „jedním z latentně eminentních míst, jež ve sledu historických událostí krystalizuje své imanentní významy“ (s. 25), na straně druhé, v době totality (hovoří se o sledování aktivit týkajících se Zdi tajnou policií), „anonymita i ostražitost byly součástí spontánního diskurzu a určovaly latentnost obsahu, formy i původu sdělení“ (s. 38). Oba pojmy zde takto podány nedávají smysl.

Nejen že lze tedy věty typu „významové konotace diskurzu turistického spektaklu“ či „signifikantní lokalizační prezentace sebe samého“ (s. 111) – opět vybírám namátkou jeden příklad za všechny – opsat mnohem jasnějším jazykem; mnohem podstatnější chybou je, že klíčový a celou práci prostupující pojem „diskurzu“ je vtažen do vzájemně si protirečících výpovědí a autorka jej používá buďto zmateně nebo rovnou chybně. Komisi v tomto ohledu doporučuji nahlédnout stránky 15–17, 19, 21, 29, 51, 64, 65. Nejen že zde pojem diskurzu zastřešuje celou paletu významů, do té míry, že sám pojem ztrácí jakoukoliv upotřebitelnou hodnotu a význam; místy se zdá, že autorka jej nevědomky až personifikuje, vztahuje na politická uskupení či tajnou policii apod..

Jisté zmatení postihuje i vlastní záměr práce. Autorka ke Zdi přistupuje z hlediska motivu „destrukce“ a změny jejího „statusu“ v průběhu jejích krátkých dějin, nicméně nezdá se, že by se obě vůbec kdy dělo. Zeď byla samozřejmě hned několikrát přebílena, nicméně sama Zeď coby médium i místo přetrvávala de facto bez výraznějších změn a jak autorka sama dokládá, od počátku byla brána jako tabule, která se z povahy věci přemazává. Jinými slovy, Zeď nebyla nikdy uvažována jako dílo, spějící ke svému dokončení (tak se může jevit pouze retrospektivně) a to, co nazývá autorka „destrukcí“, je tak mnohem spíše „přepisem“ či spíše nedokonavým „rukopisem“.

Stejně tak by bylo lze pochybovat o proměnách statusu Zdi; z autorčiny práce totiž vyplývá, že status Zdi se výrazně nijak neměnil, naopak se jen a jen utvrzoval. Stejně tak svědectví, které se ke Zdi váží, by vyžadovala mnohem sofistikovanější analýzu, jež by musela mnohem šířeji obsáhnout dobový kontext, aby bylo jasné, čím byla Zeď specifická (či co se v těchto promluvách na vhodně zvoleném pozadí vyjevuje), popřípadě by bylo žádoucí je alespoň analyzovat bezprostředně. Autorka však zvolila metodu, kdy nejdříve shromáždí různé promluvy, načež podá krátké shrnutí dané historické etapy Zdi. To nicméně není analýzou; práce se tak rozpadá do dvou nepotřebných bloků, z nichž ten první – pramenná svědectví – sám o sobě nijak analyzován není (to, že vychází často z jediného zdroje, by bylo akceptovatelné, kdyby autorčina analýza byla zdrojem nějaké přidané hodnoty), tomu druhému – shrnutí – pak naopak chybí ukotvení v pramenech. Tuto chybu by šlo nicméně alespoň z mého pohledu napravit sloučením obou částí.

Práci, která by ve výsledku mohla být velice čtivá a zajímavá – ale zatím není – doporučuji přepracovat.

V Praze 5. června 2019

Ondřej Váša